

Великден

Екатерина Костова и Давид Мишев

Дата на празника

Великден е подвижен празник. Всяка година датата за честване се мени. Определя се по първото пълнолуние след пролетното равноденствие.

Например: пролетното равноденствие е на 21 март. През 2016г. първото пълнолуние след пролетното равноденствие е на 22 април – значи, Великден е в следващата неделя на 1 май.

Съпътстващи празници

Една седмица преди Великден честваме Цветница, а 40 дни след него се празнува Възнесение Господно (Илинден).

На Цветница се с върбови клонки на църква, защото седмица преди Великден Исус Христос пристига в Йерусалим и е посрещнат с палмови клонки. Хората с имена на цветя празнуват имен ден.

На Възнесение Господно християните ходят на църква за да честват празника.

Други празници съпътстващи Великден са Лазаровден и Сирни Заговезни.

Лазаровден се празнува на осмия ден преди Великден. На него момите, наречени „лазарки“ обикалят къщите на селото и пеят обредни лазарски песни.

Сирни заговезни е 49 дена (7 седмици) преди Великден. Нарича се още: Прошка, Сирница или Сиропусна неделя. На нея се палят огънове, по-младите искат прошка от по-възрастните.

„Празник на празниците“

Великден или Възкресение Христово е най-големият християнски празник.

Денят е велик, тъй като с възкресението на божия син Исус Христос е победена смърт.

Защото след като Исус Христос е бил обвинен в богохулство, арестуван, распнат на кръст и измъчван до смърт на следващия ден Мария Магдалена заедно с други жени верни последователки на Божия син намират гробницата на Исус Христос, празна и разбират, че той е възкръснал.

Четерите Евангелия разказват за случилото се през седмицата преди Великден. Там се казва, че Исус се явявал на своите ученици в продължение на четиресет дни след своето възкресение, след което се възнеся на небесата.

Страстната седмица е последната седмица от живота на Исус Христос. Тя започва с влизането му в Иерусалим (Цветница) и завършва с неговото възкресение. Всеки ден от Страстната седмица се нарича „Велики“ - Велики вторник, Велика сряда и т.н. Християните се поздравяват с „Христос възкресе“ –отговаря се с „Воистина възкресе“.

Днес думата „страст“ означава силно чувство.

Обичаи на Великден

Според традиционните представи Великден се свързва главно с боядисването на яйца, месенето на козунаци, с пеенето на народни песни и виенето на хора.

Яйцето отразява вярването за произхода на Вселената от яйце и затова християните го свързват с възкресението на Исус Христос. По традиция яйцата се боядисват в червено. Червеният цвят има различни символни значения:

- Вярва се, че червеният цвят пази хората от зловредни сили.
- Вярва се също, че червеното осигурява и подсилва плодородието.

Великденските яйца се носят на нивите или се заравят в първата изорана бразда.

Великденските козунаци заедно с яйцата са централни предмети във фолклорната великденска обредност. Християнската традиция свързва хляба с тялото на Исус Христос. По традиция яйцата и козунаците се приготвят най-често на Велики четвъртък или в събота срещу Великден. Във великденския хляб не се слагат яйца и захар. Замесва се като обикновен хляб с вода, сол и мая. След като е омесен в хляба се вгражда червено яйце и той се изпича заедно с него

- Великденските песни са важна част от великденската обредност. Често в тях основни герои са митични същества – самодиви, змейове и други. Тематиката е свързана с любовта и брака. Във великденските песни се пее за любовта на младите, която често е застрашена от зли сили. Песните не се изпълняват само на Великден. Те са едни и същи за всички пролетни празници. Песните са хороводни (изпълняват се по време на великденските хора) и нехороводни, които се пеят при писане на яйца, на великденската трапеза или по време на обхождане на нивите с икони.

Хората на Великден се изпълняват в отделно време и място.

Играят се на Великден и през цялата седмица след него. Тази седмица се нарича „Празна“ - означава празна от труд седмица, в която не се работи, а се празнува. Хората се изпълняват предимно следобед.

Изпълняват се на различни места: на селския мегдан, на хорището (специално определено за хора място), а в някои краища на страната и в двора на църквата.

Благодарим за
вниманието!